

УДК [364.634:004](477)

Миронюк Т. В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6902-7565>;

Запорожець А. К. – курсант Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Кібербулінг в Україні – соціально небезпечне явище чи злочин: визначення та протидія

*Проаналізовано проблему кібербулінгу в Україні, сформульовано відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на законодавче визначення цього поняття та забезпечення правового захисту особи від виявів цього явища в Україні. Для виконання поставлених завдань використано в комплексі загальнонаукові та спеціально-правові методи. **Методологічну основу статті становить діалектичний метод наукового пізнання соціально-правових явищ у їх суперечностях, розвитку та змінах, що надає можливість об'єктивно оцінити рівень існування в суспільстві кібербулінгу й рівня протидії йому; формально-логічний метод, за допомогою якого виявлено елементи правового механізму (застосування адміністративних, кримінальних норм права), що регулюють протидію кібербулінгу в Україні. Порівняльно-правовий метод використано під час аналізу правового та соціального аспектів цього явища в зарубіжних країнах та в Україні; статистичний – під час аналізу емпіричних даних та у процесі дослідження статистичних відомостей. Розглянуто визначення поняття кібербулінгу, його вияви (форми) та правові заходи протидії на сучасному етапі в Україні, що становить наукову новизну публікації. **Висновок.** Обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення поняття кібербулінгу як протиправного діяння, за вчинення (окремих форм) якого доцільно передбачити відповідальність (адміністративну або кримінальну) залежно від ступеня тяжкості діяння.***

Ключові слова: булінг; кібербулінг; суперечка; постійні виснажливі атаки; обмовляння; ошуканство; відчуження; кіберпереслідування; хепіслепінг.

Постановка проблеми. Явище булінгу та його різновид – кібербулінг – інтенсивно поширюються в усьому світі. В Українському інституті дослідження екстремізму встановили, що в Україні від виявів булінгу страждають 8 із 10 дітей [1].

Термін «кібербулінг» походить з англійської мови (cyber – віртуальне, опосередковане комп'ютером середовище; to bully – ображати або залякувати когось, хто є меншим або не таким впливовим, примушування такої особи до небажаних дій) [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджували проблеми боулінгу переважно іноземні науковці, серед яких скандинавські (Д. Ольвеус, Е. Ролланд, П. Хайнеманн) і британські дослідники (Д. Лейн, В. Ортон, Д. Таттум). У США булінг почали активно вивчати в 90-х роках ХХ століття.

В Україні цю проблематику лише починають аналізувати, причому вітчизняні дослідження здійснюють переважно з позицій педагогіки та психології, вони ґрунтуються на закордонних розробках теорії булінгу.

Метою статті є аналіз засад наукового визначення поняття «кібербулінг» та його форм вияву, стану й тенденцій, нормативно-правового забезпечення протидії йому в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасні тенденції засвідчують, що люди й передусім діти проводять дедалі більше часу у віртуальному просторі. Унаслідок цього обривається зв'язок з родиною і друзями. Зазначене спричиняє розширення можливостей для застосування булінгу. Переслідування у віртуальній мережі стають серйозною соціальною проблематикою.

Згідно з результатами кримінологічних досліджень, у суспільстві утвердилася стійка мотивація агресії (від емоцій «свій – чужий» – до напружених стресових відчуттів). Поширеними є вияви заздрості, помсти, неприязні, прагнення справедливості, утвердження влади з обов'язковим підпорядкуванням лідеру, нейтралізації суперника або самоствердження аж до задоволення садистських схильностей. Сформувалася субкультура відстроченого покарання «винуватця» через відео- та фотофіксацію подій, що власне і є залякуванням через соціальні мережі [3].

Такі явища об'єднують поняттям «кібербулінг», або «кібермоббінг», «інтернет-моббінг». Єдиного наукового тлумачення, правового визначення як суспільно небезпечного протиправного діяння, а також законодавчого закріплення його в Україні досі немає.

Для формулювання наукового визначення поняття кібербулінгу необхідно розв'язати низку проблем, що пов'язані з: а) різноманіттям технологій, опосередкованість комунікації якими передбачає віднесення дій до кібербулінгу; б) залежністю кваліфікації діяння від учасників, залучених до булінгової взаємодії (так, дії, учинені дорослими стосовно дітей, не називають кібербулінгом); в) віртуальний терор може бути прямим (атаки у формі погрозових чи образливих листів на адресу жертви), а також непрямим, за дорученням (коли використовують інших осіб для того, щоб дошкуляти жертві). В останньому випадку особи можуть і не знати, що вони долучені саме до терору (наприклад, вони «клікають» певний символ на сайті, а зламана програма в цей час відправляє з їхньої адреси ще одне повідомлення жертві).

Кібербулінг (як, зрештою, і традиційний) – це континуум (тобто впорядкований набір) різних форм поведінки. На

мінімальному полюсі континууму знаходяться жарти, які надто складно розпізнати як булінг. На іншому ж, радикальному, полюсі – психологічний віртуальний терор, що завдає непоправної шкоди, призводить до суїцидів і смерті. Ключовим для визначення булінгу є розуміння того, що ця повторювана агресивна поведінка має довільний (а не випадковий, мимовільний) характер, керована задумом нашкодити людині, ґрунтується на дисбалансі влади (фізичної сили, соціального статусу в групі). Здобуття чи утримання будь-якої форми нерівності, соціальної ізоляції, відчуження, виключення з комунікації тощо – це внутрішня, прихована мета будь-якого булінгу [4].

На думку, Л. А. Найдьонової, кібербулінг передбачає напади з метою завдання психологічної шкоди, які здійснюються через електронну пошту (e-mail), миттєві повідомлення (ICQ та інші системи), розгортаються в чатах, на веб-сайтах, у соціальних мережах; діють через текстові повідомлення або зображення (фото, відео); до кібербулінгу належить також терор за допомогою мобільного телефонного зв'язку [5, с. 2].

В українській мові поняттям кібербулінгу позначають процес лютого завзятого нападу, який характеризують дієсловами «роз'ятрувати», «задирати», «прискіпуватися», «провокувати», «дошкуляти», «тероризувати», «цькувати» тощо.

Отже, кібербулінг – це новітня форма протиправної поведінки, яка виявляється в агресивних, жорстоких діях з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину, використовуючи інформаційно-комунікаційні засоби: мобільні телефони, електронну пошту, соціальні мережі тощо.

Реальний булінг – це ситуація в шкільному дворі, де старші чи сильніші діти тероризують молодших, яка закінчується, коли дитина повертається зі школи додому. Від кібербулінгу неможливо сховатися, оскільки інформаційні технології є невід'ємною частиною життя сучасних дітей і підлітків. На відміну від реального цькування, для кібербулінгу не потрібно мати перевагу в силі чи соціальному статусі – достатньо мати мобільний телефон чи комп'ютер і бажання тероризувати.

Часто в реальному житті кібербулінг набирає вкрай жорстоких форм з виявами імпульсивності та агресії (наприклад, масові побиття, катування, які записують на відео і знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет). Головними героями таких відеороликів є діти-булери віком 11–18 років.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Україна посідає четверту сходинку серед країн Європи за рівнем

виявів агресії підлітків (на першому місці – Росія, на другому – Албанія, на третьому – Білорусь) [1].

Небезпека кібербулінгу посилюється у зв'язку зі специфікою інтернет-середовища: анонімністю, можливістю фальшувати ідентичність, мати широку аудиторію, тероризуванням жертви будь-де і будь-коли. Слід виокремити дві визначальні ознаки кібербулінгу: 1) «ворог» лишається невідомим жертві; 2) жертви найчастіше бояться звертатися до дорослих за допомогою, остерігаючись додаткового покарання, тобто позбавлення можливості користування комп'ютером чи мобільним телефоном, оскільки це видається дорослим логічною реакцією [6].

Американські дослідниці Р. Ковальски, С. Лімбер і П. Агатстон, на дослідження яких переважно посилаються в цій сфері, виокремили вісім типів поведінки, притаманних для кібербулінгу:

1) *суперечки або флеймінг* (англ. *flaming* – пекучий, гарячий, полум'яний), – обмін стислими гнівними й запальними репліками між двома чи більше учасниками шляхом використання комунікаційних технологій. Здебільшого вони розгортаються в «публічних» місцях Інтернету, на чатах, форумах, дискусійних групах, інколи перетворюються на тривалу війну. На перший погляд, флеймінг – це боротьба між рівними, однак за певних умов вона теж може набрати форм нерівноправного психологічного терору. Так, неочікуваний випад може спричинити сильні емоційні переживання в жертви, насамперед тоді, коли вона не знає, хто з учасників яку позицію обстоюватиме, чи схвалить її думку значущі учасники;

2) *напади, постійні виснажливі атаки* (англ. *harassment*) – переважно це залучення повторюваних образливих повідомлень, спрямованих на жертву (наприклад, потік СМС-повідомлень на мобільний телефон, постійні дзвінки) з перевантаженням персональних каналів комунікації. На відміну від суперечок, атаки триваліші й односторонні. У чатах чи на форумах напади також трапляються; в онлайн-іграх їх використовують здебільшого гріфери (griefers) – група гравців, які ставлять за мету не перемогу в певній грі, а знецінення ігрового досвіду інших учасників;

3) *обмовлення, зведення наклепів* (denigration) – розповсюдження принизливої неправдивої інформації з використанням комп'ютерних технологій. Це можуть бути текстові, повідомлення, фото, пісні, які змальовують жертву в образливій формі. Жертвами можуть ставати не тільки окремі підлітки, оскільки подеколи розсилають списки (наприклад, «хто є хто», або «хто з ким спить» у класі, школі), створюють спеціальні «книги для критики» (slam books), у яких розміщують

жарти про однокласників, а також наклепи, перетворюючи гумор на техніку «списку групи ненависті», з якого обирають мішені для вправлень із власної злоби, роздратування, агресії тощо;

4) *самозванство, перевтілення в певну особу (impersonation)* – переслідувач позиціонує себе як жертва, використовуючи її пароль доступу до акаунту в соціальних мережах, блогу, пошти, системи миттєвих повідомлень тощо, а потім здійснює негативну комунікацію. Організація «хвилі зворотних зв'язків» відбувається, коли з адреси жертви без її відому відправляють ганебні провокаційні листи її друзям і близьким за адресною книгою, а потім жертва неочікувано отримує гнівні відповіді. Надзвичайно небезпечним є використання імперсоналізації проти людей, що належать до «списку груп ненависті», адже це наражає на реальну небезпеку їхнє життя;

5) *ошуканство, неправомірне одержання конфіденційної інформації та її подальше розповсюдження (outing & trickery)* – отримання персональної інформації в міжособистісній комунікації та передання її (текстів, фото, відео) в публічну зону Інтернету або поштою тим, кому вона не була призначена;

6) *відчуження (остракізм), ізоляція*. Будь-яка людина, передусім у дитинстві, сприймає себе або в якійсь групі, або поза нею. Бажання входити в групу стає мотивом низки вчинків підлітка. Виключення із групи сприймають як соціальну смерть. Що вищим є ступінь виключення особи із взаємодії (наприклад, у грі), то гірше вона почувається, нижчою стає її самооцінка. У віртуальному середовищі виключення також спричиняє емоційні негаразди, аж до цілковитого емоційного занепаду дитини. Онлайн відчуження можливе в будь-яких типах середовищ, де використовують захист пароллями, формують списки небажаної пошти чи друзів. Кіберостракізм виявляється також через зволікання зі швидкою відповіддю на миттєві повідомлення чи електронні листи;

7) *кіберпереслідування* – це приховане вистежування переслідуваних і тих, хто тиняється без діла поруч, яке зазвичай учиняють анонімно, з метою організації злочинних дій на кшталт спроб зґвалтування, фізичного насильства, побиття. Відстежуючи через Інтернет необережних користувачів, злочинець отримує інформацію про час, місце та всі необхідні умови здійснення майбутнього нападу;

8) *хепіслепінг* (від англ. *happy slapping* – щасливе ляскання) – порівняно новий вид кібербулінгу, який започатковано в англійському метро, де підлітки, прогулюючись пероном, раптово ляскали один одного, а інший учасник знімав це на мобільну

камеру. Згодом будь-які відеоролики, у яких записано реальні напади, стали називати хепіслепінгом. Відеоролики нападів з метою ґвалтування чи його імітації інколи ще називають хоппінгом (поширений у США). Їх розміщують в Інтернеті для загального перегляду без згоди жертви. Інша форма хепіслепінгу – це передавання сюжетів мобільними телефонами. Спершу як жарт, хепіслепінг може завершитися трагічно, як це сталося з 18-річним Трістоном Крістмасом, якого група хлопців побила для того, щоб зняти відео для Інтернету, а коли він, ударившись головою, помирав, лежачи на підлозі, убивця та спостерігачі пішли продовжувати вечірку [5, с. 9].

В Україні набула розголосу справа, пов'язана з побиттям 15-річної дівчинки Чернігівської школи кількома ученицями. За цим спостерігали інші школярки, які зняли процес на відео й опублікували його в соцмережі. В Одесі, Києві, Дніпрі, Львові та інших містах України також було зафіксовано факти кібербулінгу, про які стало відомо саме із соцмереж.

Загибель жертви внаслідок боулінгу є злочином, якщо хепіслепінг призводить до таких трагічних наслідків, його визначають поняттям «буліцид» [7].

Більшість описаних типів поведінки, які узагальнюють поняттям кібербулінгу, притаманні для українських підлітків (школярів), однак їх називають цими термінами. Детальних систематичних всеукраїнських досліджень, які дали б змогу кількісно оцінити масштаби явища та потенційну небезпеку кібербулінгу, в Україні досі не здійснено.

Отже, кібербулінг має декілька виявів, жоден з яких не можна ігнорувати:

- погрозливий й образливий текстовий повідомлення;
- розповсюдження (спам) відео та фото порнографічного змісту;
- троллінг (погрозливий, грубий повідомлення в соціальних мережах, чатах чи онлайн-іграх);
- демонстративне видалення зі спільнот у соцмережах, з онлайн-ігор;
- створення груп ненависті до конкретної дитини;
- пропозиція проголосувати за чи проти когось в образливому опитуванні;
- провокування підлітків до самогубства чи понівечення себе (групи смерті типу «Синій кит»);
- створення підробних сторінок у соцмережах, викрадення даних для формування онлайн-клону;

– надсилання фотографій з відвертим зображенням (здебільшого дорослі надсилають дітям);

– пропозиції до дітей надсилати їхні особисті фотографії відвертого характеру та заклик до сексуальних розмов чи листування за допомогою месенджерів [8].

Минулого року в українських школах зафіксували близько 109 тис. звернень до психологів через цькування. До фахівців зверталися як власне учні, так і батьки з учителями. Так, 39 % з усіх звернень надходили від дітей, 29 % – від учителів, ще 5 % – від сторонніх людей, а решта – від батьків [9].

Водночас в Україні досі немає чіткого наукового та законодавчого визначення понять «кібербулінг» та його виявів (форм) – кіберпереслідування, хепіслепінгу, обмовляння, зведення наклепів тощо.

Часто булінг фактично переростає в катування з наявністю всіх ознак складу цього злочину, за винятком суб'єкта. Діти-булери до 16-ти років, які вчинили дії, що утворюють склад катування, не несуть кримінальної відповідальності за ст. 127 КК України, оскільки в ч. 2 ст. 22 КК України цей злочин не передбачено в переліку тих, кримінальна відповідальність за які настає з 14-ти років. Якщо ж вони здійснюють свої неправомірні дії через мережу Інтернет (кібербулінг), то за погрози іншим дітям в Інтернеті відповідальність несе власник того комп'ютера, з якого було поширено неправдиву інформацію або залякування [10, с. 14].

З огляду на наявну в Україні практику, найчастіше дії кібербулерів кваліфікують як хуліганство (ст. 296 КК України).

Так, Верховна Рада України прийняла в другому читанні законопроект № 8584, який визначає поняття булінгу та передбачає адміністративну відповідальність за нього. Булінг тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Якщо цькування було вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адмінстягнення – це тягне за собою накладення штрафу від 100 до 200 таких мінімумів або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Булінг, який вчинений малолітніми або неповнолітніми особами віком від 14-ти до 16-ти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти вповноваженим підрозділам органів Національної поліції про випадки булінгу

(цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку [11].

Документ визначає «булінг» як «моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі, або будь-які інші дії, учинені з метою викликати страх, тривогу, підпорядкувати особу своїм інтересам, що мають ознаки свідомого жорстокого ставлення».

Визначення поняття кібербулінгу як протиправного діяння та встановлення відповідальності за його вияви (форми) в Україні на сучасному етапі в науковій та законодавчій сферах не сформульовано. Однак деякі його вияви є вкрай небезпечними та можуть призвести як різновид булінгу до тяжких наслідків, пов'язаних зі шкодою для здоров'я та життя осіб.

На нашу думку, кібербулінг – це негативна, агресивна, суспільно небезпечна, протиправна поведінка умисного характеру із застосуванням морального, фізичного насильства чи будь-які інші дії, учинені з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину, що посягають на життя, здоров'я, волю, честь і гідність особи шляхом використання інформаційно-комунікаційних засобів: Інтернету (електронної пошти, форумів, чатів, ICQ), мобільних телефонів, соціальних мереж тощо.

Отже, актуальною є проблема наукового та правового визначення протиправним діяння, що містить ознаки кібербулінгу. Також постала необхідність розроблення та вжиття заходів щодо протидії йому в Україні на законодавчому рівні, встановлення відповідальності за протиправні діяння, які містять ознаки (вияви) окремих його форм, залежно від ступеня суспільної небезпеки (адміністративної чи кримінальної).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стоп шкільний терор. Профілактика та протидія булінгу [Електронний ресурс] : дослідження // Український інститут дослідження екстремізму. – Режим доступу: <http://uire.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/Doslidzhennya-buling.pdf>. – Назва з екрана.
2. Meaning of «bully» in the English Dictionary [Electronic resource]. – Access mode: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/bully?q=buling#translations>. – Title from the screen.
3. Насильство серед школярів: учасники та їх кримінологічна характеристика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.37/part_3/14.pdf. – Назва з екрана.
4. Теоретичні засади кібербулінгу в підлітковому середовищі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mydocx.ru/10-77317.html>. – Назва з екрана.
5. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини [Електронний ресурс]: метод. рек. / Л. А. Найдьонова. – Київ, 2011. – 34 с. – Режим доступу:

https://docs.google.com/document/d/1t7n0gp82_0ZAsgHCkCqAvGepLtc-4Wx18SINv4nbPMg/edit. – Назва з екрана.

6. Небезпека кібербулінгу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://familytimes.com.ua/harakter/kiberbuling>. – Назва з екрана.

7. Насилля в школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://familytimes.com.ua/harakter/kiberbuling>. <https://glavcom.ua/specprojects/stopbullying/kiberbuling-novitni-nebezpeki-v-internet-prostori-460488.html>. – Назва з екрана.

8. Кібербулінг: загроза XXI століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/kiberbuling-zagroza-hhi-stolittya>. – Назва з екрана.

9. Звернення про булінг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.5.ua/suspilstvo/torik-v-ukraini-narakhuvaty-maizhe-110-tys-zvernen-probulinh-175437.html>. – Назва з екрана.

10. Булінг у школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.5.ua/suspilstvo/torik-v-ukraini-narakhuvaty-maizhe-110-tys-zvernen-probulinh-175437.html>. – Назва з екрана.

11. Булінг як різновид катувань серед неповнолітніх [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/Жеброва-Анастасія-Олександрівна.pdf>. – Назва з екрана.

12. Рада схвалила закон про відповідальність за булінг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/news/rada-odobrila-zakon-otvetstvennosti-bulling-1545145947.html>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Stop shkilyni teror. Profilaktyka ta protydiia bulinhu [Stop the School of Terror. Bullying prevention and counteraction]. Ukrainyskyi instytut doslidzhennia ekstremizmu, Ukrainian Institute for the Study of Extremism. (n.d.). *uire.org.ua*. Retrieved from <http://uire.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/Doslidzhennya-buling.pdf> [in Ukrainian].

2. Meaning of "bully" in the English Dictionary. (n.d.). *dictionari.cambridge.org*. Retrieved from <https://dictionari.cambridge.org/dictionary/english/bully?q=buling#translations>.

3. Nasylstvo sered shkolariv: uchasnyky ta yikh kryminolohichna kharakterystyka [Violence among pupils: participants and their criminological characteristics]. (n.d.). *www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua*. Retrieved from http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.37/part_3/14.pdf [in Ukrainian].

4. Teoretychni zasady kiberbulinhu v pidlitkovomu seredovyshchi [Theoretical foundations of cybersquatting in a teenage environment]. (n.d.). *mydocx.ru*. Retrieved from <https://mydocx.ru/10-77317.html> [in Ukrainian].

5. Naidonova, L.A. (2011). *Kiberbulinh abo ahresia v Interneti: sposoby rozpoznavannia i zakhyst dytyny [Cyberbullying or aggression on the Internet: ways to recognize and protect the child]*. Kyiv. Retrieved from https://docs.google.com/document/d/1t7n0gp82_0ZAsgHCkCqAvGepLtc-4Wx18SINv4nbPMg/edit [in Ukrainian].

6. Nebezpeka kiberbulinhu [The danger of cybersquatting]. (n.d.). *familytimes.com.ua*. Retrieved from <https://familytimes.com.ua/harakter/kiberbuling> [in Ukrainian].

7. Nasyllia v shkoli [Violence at school]. (n.d.). *familytimes.com.ua*. Retrieved from <https://familytimes.com.ua/harakter/kiberbuling>. <https://glavcom.ua/specprojects/stopbullying/kiberbuling-novitni-nebezpeki-v-internet-prostori-460488.html> [in Ukrainian].

8. Kiberbulinh: zahroza XXI stolittia [Cyberbullying: The Threat of the 21st Century]. (n.d.). *naurok.com.ua*. Retrieved from <https://naurok.com.ua/post/kiberbuling-zagroza-hhi-stolittya> [in Ukrainian].

9. Zvernennia pro bulinh [Appeal about the boiling]. (n.d.). www.5.ua. Retrieved from <https://www.5.ua/suspilstvo/torik-v-ukraini-narakuvaly-maizhe-110-tys-zvernen-pro-bulinh-175437.html> [in Ukrainian].

10. Bulinh u shkoli [Booting at school]. (n.d.). www.5.ua. Retrieved from <https://www.5.ua/suspilstvo/torik-v-ukraini-narakuvaly-maizhe-110-tys-zvernen-pro-bulinh-175437.html> [in Ukrainian].

11. Bulinh yak riznovyd katuvan sered nepovnoletnikh [Boiling as a type of torture among minors]. (n.d.). www.nusta.edu.ua. Retrieved from (n.d.). www.nusta.edu.ua. <http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/Жеброва-Анастасія-Олександрівна.pdf> [in Ukrainian].

12. Rada skhvalyala zakon pro vidpovidalnist za bulinh [The council approved the bill for boiling responsibility]. (n.d.). www.rbc.ua. Retrieved from <https://www.rbc.ua/ukr/news/rada-odobrila-zakon-otvetstvennosti-bulling-1545145947.html> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 31.08.2018

Myroniuk T. – Ph.D in Law, Associate Professor of the Department of Criminology and Criminal Enforcement Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6902-7565>;

Zaporozhets A. – Cadet of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Cyberbullying in Ukraine – Socio-Dangerous Phenomena or Crime: Determination and Contest

The author aims to investigate the legal assessment of cybersellation in Ukraine and to formulate on this basis appropriate proposals and recommendations aimed at the legal definition of this concept and legal protection of a person from cyberselling in Ukraine. In carrying out the research for the solution of the tasks, the general scientific and special-legal methods were used in the complex. The methodological basis of the article is a dialectical method of scientific knowledge of social and legal phenomena in their contradictions, developments and changes, which makes it possible to objectively assess the level of existence in the society of cybersquatting and the level of counteraction to it; the formal-logical method by which elements of the legal mechanism (application of administrative, criminal norms of law), which regulate the counteraction of cyberselling to Ukraine are revealed. The comparative legal method has been used in the analysis of the legal and social definition of this institution in foreign countries and in Ukraine; statistical – in the analysis of empirical data and in the process of studying the statistical material of the study. The article analyzes the definition of the concepts of cyberbullying, its manifestations (forms) and legal measures of counteraction at the present stage in Ukraine, which is determined by its scientific novelty. As a conclusion, the need to legislatively strengthen the concept of «cyberbullying» as an unlawful act, for committing (separate forms) of which it is necessary to introduce at the legislative level responsibility (administrative or criminal), depending on the severity of the committed act.

Keywords: bullying; cyberbullying; mufflers; constant exhausting attacks; falsification; deception; alienation; cyber prosecution; happy slapping.